

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **A. S.**, zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, advokátem se sídlem Slavíkova 1510/19, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2015, čj. OAM-32/LE-BE02-BE03-2015, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2016, čj. 49 Az 58/2015 – 41,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2016, čj. 49 Az 58/2015 – 41, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 23. 2. 2015 podal žalobce, státní příslušník Běloruské republiky, žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice z důvodu, aby mu mohl být vydán doklad o legálním pobytu, se kterým by mohl území České republiky opustit a odcestovat do jiného státu. V Bělorusku na něj byl dle jeho slov vydán zatykač, protože tam český soud bez jeho vědomí předal informaci o tom, že žádal v České republice o mezinárodní ochranu. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že trpí epilepsií a domnívá se, že má hepatitidu typu C. Ve správním řízení vyšlo najevo, že se jedná již o čtvrtou žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím řízení o žádosti žalobce dle § 25 písm. l) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném do 17. 12. 2015, zastavil, neboť tuto opakovanou žádost posoudil jako nepřípustnou ve smyslu § 10a písm. e) tohoto zákona. Žalobce totiž neuvedl, a ani žalovaný nezjistil, žádnou novou skutečnost, která by odůvodňovala opětovné hodnocení žádosti.

[3] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou, ve které namítal, že v jeho případě existovaly nové skutečnosti, které dosud nebyly předmětem zkoumání správního orgánu. Jednalo se zejména o jeho trestní stíhání a odsouzení v Bělorusku, o aktuální situaci v zemi původu a o zásadní zhoršení jeho zdravotního stavu – poukázal na své onemocnění epilepsií a velmi pravděpodobné závažné onemocnění hepatitidou typu C.

[4] Krajský soud shledal žalobu důvodnou, a proto výše označeným rozsudkem napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Upozornil, že z § 10a písm. e) zákona o azylu vyplývá, že aby mohla (a musela) být opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany věcně projednána, je třeba jednak uvedení nových skutečností nebo zjištění, a jednak se musí jednat o takové skutečnosti či zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. Tyto podmínky byly dle soudu naplněny v případě žalobcova tvrzení o možném onemocnění hepatitidou typu C. Jde přitom o skutečnost, která mohla být azylově relevantní, konkrétně k možnému udělení humanitárního azylu. Argumentace žalovaného, že žalobce tato svá tvrzení nijak nedoložil, není případná, neboť podmínkou pro aplikaci uvedeného ustanovení zákona o azylu je, že žadatel „neuvedl“ nové skutečnosti, nikoliv že je „neuvedl a neprokázal“.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[5] Žalovaný (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu jeho nezákonnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a nepřezkoumatelnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Upozornil, že odůvodnění rozsudku obsahuje protichůdné závěry a jeví se jako nesrozumitelné, neboť soud nejprve na straně 5 rozsudku uvedl, že žaloba není důvodná, a následně na straně 6 dospěl k závěru, že žaloba důvodná je.

[7] Stěžovatel trvá na správnosti svého závěru, že žalobcova žádost o udělení mezinárodní ochrany byla nepřípustná dle § 10a písm. e) zákona o azylu. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí i ze spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatel věnoval tvrzením žalobce dostatečnou pozornost. Dospěl přitom k závěru, že žalobce nedoložil informaci o onemocnění hepatitidou typu C žádnou relevantní informací či lékařskou zprávou, tím méně pak informaci, že by se jeho zdravotní stav od ukončení posledního řízení ve věci mezinárodní ochrany natolik zhoršil, že by si vyžadoval opětovné meritorní posouzení jeho žádosti.

[8] Stěžovatel nezůstal ve vztahu k tvrzení žalobce, že má epilepsii a myslí si, že trpí též hepatitidou typu C, nečinný. Odkázal na konkrétní podklady ve správním spisu, které shrnul tak, že pokud žalobce uvedl, že asi tři měsíce pociťuje symptomy onemocnění hepatitidou typu C (problémy s játry), nepochybně měl možnost to uvést již v rámci vstupní lékařské prohlídky dne 15. 2. 2015. Pokud však lékařka v rámci této prohlídky neshledala důvod jej dále vyšetřovat na přítomnost onemocnění žloutenkou typu C, lze z jejího postupu dovodit, že zjištěný zdravotní stav žalobce nevyvolával podezření na toto onemocnění. Celkový náhled na povahu žadatelových tvrzení dotváří i opakované nerespektování právních norem na území České republiky a nepřehlednutelná snaha oddálit jeho vyhoštění. Jakkoliv je související odůvodnění napadeného rozhodnutí stručné, lze s přihlédnutím k podkladům ve spise dovodit opodstatněnost závěru stěžovatele, že žalobcovo tvrzení o domnělém onemocnění nelze považovat za novou skutečnost způsobitou vyvolat meritorní přezkum jeho čtvrté žádosti.

[9] Dále stěžovatel citoval rozsudky Nejvyššího správního soudu týkající se institutu opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany a zhoršení zdravotního stavu jako relevantní informace pro případné meritorní projednání opakované žádosti (rozsudky ze dne 31. 8. 2012, č. j. 4 Azs 26/2012 – 21, a ze dne 12. 6. 2014, č. j. 4 Azs 74/2014 – 25). Osvětlil, že v posuzovaném případě žalobce opřel své tvrzení o zdravotním stavu toliko o své domněnky, nekorespondující s obsahem spisového materiálu. Meritorní rozhodnutí o opakované žádosti může vyvolat toliko tvrzení informací relevantních, nikoliv jakýchkoliv, neboť jinak by bylo sotva možné předejít účelovému jednání ze strany žadatelů.

[10] Žalobce se ve stanovené lhůtě ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat mj. tehdy, pokud soud „v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti“ (srov. shora citované usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39).

[14] Kasační stížnost je přijatelná. S odkazem na citované rozhodnutí Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, protože se krajský soud dopustil zásadního pochybení. Kasační stížnost z téhož důvodu shledal důvodnou.

[15] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval výtkou stěžovatele týkající se protichůdných závěrů napadeného rozsudku. Krajský soud skutečně nejprve na úvod odůvodnění rozsudku uvedl, že žaloba není důvodná, pročež na závěr dospěl k závěru, že žaloba důvodná je. Z kontextu odůvodnění je však zřejmé, že se jednalo pouze o formální chybu nemající vliv na srozumitelnost rozsudku, neboť soud zcela nepochybně shledal žalobu důvodnou, a proto napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil.

[16] Spornou je v posuzovaném případě otázka, zda stěžovatel správně posoudil žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako nepřipustnou opakovanou žádost. Institutem opakované žádosti se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS, kde konstatoval: „Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřipustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.“

[17] Krajský soud dospěl v napadeném rozsudku k závěru, že stěžovatel měl opakovanou žádost meritorně projednat, neboť v ní žalobce uvedl novou skutečnost, která mohla být azylově relevantní, a to možné onemocnění hepatitidou typu C. S tímto závěrem se však Nejvyšší správní soud neztotožnil, jak uvádí níže.

[18] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že novou skutečností a zjištěním ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu je výrazné zhoršení zdravotního stavu žadatele, byť související s nemocí již posouzenou v předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ve spojení s dalšími relevantními skutečnostmi a zjištěními (viz rozsudek ze dne 23. 9. 2009, č. j. 1 Azs 43/2009 – 66).

[19] Žadatel tak musí v opakované žádosti uvést existenci svého onemocnění, které vedlo k výraznému zhoršení jeho zdravotního stavu oproti již posuzované situaci na základě předchozí žádosti. Ačkoliv zákon výslovně nestanoví, aby žadatel nové skutečnosti „uvedl a prokázal“, ale pouze je „uvedl“, v případě tvrzení o nepříznivém zdravotním stavu zpravidla bude namístě po žadateli požadovat také doložení této informace. Jedná se totiž o skutečnost ve většině případech poměrně jednoduše doložitelnou (na rozdíl např. od tvrzení o pronásledování v zemi původu), typicky aktuální lékařskou zprávou.

[20] Požadavek na doložení nové skutečnosti v podobě onemocnění žadatele lze do určité míry dovodit také ze smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu, jímž je vedle zakotvení možnosti nového meritorního posouzení žádosti (za výše uvedených podmínek) také předejít účelovému podávání opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu (viz např. rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65). Tento smysl by však stěží mohl být naplněn, pokud by meritorní posouzení opakované žádosti vyvolalo pouhé tvrzení určitého onemocnění, které by nebylo ze strany žadatele nijak doloženo, ani by nekorespondovalo se zjištěními správního orgánu obsaženými ve spisové dokumentaci.

[21] Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 18. 3. 2015 soud zjistil, že žalobce v rámci své opakované (již čtvrté) žádosti uvedl, že se domnívá, že trpí hepatitidou typu C, neboť asi tři měsíce pociťuje problémy s játry. Tato nemoc přitom dle mínění žalobce není v zemi jeho původu léčitelná, stejně jako epilepsie, kterou také trpí. Domněnka o onemocnění hepatitidou typu C vycházela ze skutečnosti, že žalobce žil ve společné domácnosti s infikovanou osobou a mohlo dojít k náhodné výměně injekčních stříkaček, které oba používali. Za lékařkou s těmito zdravotními problémy v zařízení pro zajištění cizinců nebyl z důvodu, že mu vždy řekli, že je lékařka nemocná; z tohoto důvodu nebyl ani u zastupující lékařky. O rozbor krve žádal od svého zajištění, ale sestry o tom nemohly rozhodnout a sociální pracovník, který mluvil se zastupující lékařkou, mu sdělil, že mu žádné testy dělat nebudou. Lze tedy konstatovat, že tvrzení žalobce o onemocnění hepatitidou typu C bylo založeno pouze na jeho domněnce.

[22] Ze spisového materiálu je dále zřejmé, že se stěžovatel tvrzením žalobce o onemocnění hepatitidou typu C zabýval, a sám aktivně zjišťoval, zda u něj nedošlo k takovému zhoršení zdravotního stavu, které by odůvodňovalo opětovné projednání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nahlédl do zdravotní dokumentace žalobce a vyžádal si vyjádření MUDr. P., zastupující lékařky v ZZC Bělá Jezová, která uvedla, že vstupní lékařská prohlídka byla provedena 16. 2. 2015 a v rámci zjištěných onemocnění byla žalobci nasazena terapie. Konstatovala, že vyšetření žloutenky typu C se provádí pouze při podezření na toto onemocnění, jinak si hradí vyšetření klient sám, pokud jej požaduje. Součástí spisu jsou i lékařské zprávy z předchozích lékařských vyšetření. Z těchto podkladů přitom nijak neplyne, že by žalobce skutečně trpěl hepatitidou typu C nebo že by došlo k výraznému zhoršení jeho zdravotního stavu. Své problémy s játry mohl uvést již na vstupní lékařské prohlídce při zajištění do ZZC Bělá Jezová (v té době totiž podle svých tvrzení již tyto problémy pociťoval). Vyšetřující lékařka však zjevně podezření na toto onemocnění žalobce neměla, neboť u něj příslušné vyšetření neprovedla. Žalobce také nevysvětlil, proč s podezřením na toto onemocnění nenavštívil v době nemoci lékařky v zařízení pro zajištění cizinců zastupující lékařku. Jeho tvrzení se tak nejeví jako věrohodné, a to i v kontextu ostatních skutečností uvedených v jeho žádosti, které byly již

v předchozím řízení shledány jako účelové (viz rozhodnutí stěžovatele o druhé žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 16. 9. 2013, které bylo též přezkoumáno ve správním soudnictví).

[23] Nejvyšší správní soud proto stejně jako stěžovatel dospěl k závěru, že z žalobcových tvrzení ani ze zjištění obsažených ve správním spise nelze dovodit, že by žalobce hepatitidou typu C skutečně trpěl, a proto toto jeho tvrzení ani není možné považovat za novou skutečnost nebo zjištění ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu. Krajský soud se však konkrétními okolnostmi případu vůbec nezabýval a pouze v obecné rovině konstatoval, že žalobce nebyl povinen existenci tohoto onemocnění prokázat, ale pouze ji uvést. Dospěl tak ke značně zjednodušujícímu závěru, podle něhož by k meritornímu projednání žádosti postačilo pouze účelově tvrdit existenci určitého azylově relevantního onemocnění, aniž by žadatelé museli tuto skutečnost jakkoliv dokládat. Takový závěr však zpravidla nebude možné připustit. Krajský soud navíc v posuzovaném případě zcela pominul, že stěžovatel shromáždil ke zdravotnímu stavu žalobce dostatečné množství podkladů, které jeho tvrzení o onemocnění hepatitidou typu C neprokázalo.

[24] Nejvyšší správní soud však podotýká, že větší srozumitelnosti napadeného správního rozhodnutí by prospělo, kdyby stěžovatel v odůvodnění alespoň stručně zmínil, že se tvrzeními žalobce o zhoršení jeho zdravotního stavu, byť nijak nedoloženými, sám aktivně zabýval, nicméně neshledal jejich opodstatněnost, jak vyplývá ze správního spisu.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[25] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud dopustil zásadního právního pochybení, a proto dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelnou.

[26] Po následném posouzení kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2017

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu

